

Leonard Orban

Comisar european pentru multilingvism

"Traducerea literară, formă de creație"

Check Against Delivery
Seul le texte prononcé fait foi
Es gilt das gesprochene Wort

Conferința "Traducere literară și cultură"

Bruxelles, 20 aprilie 2009

Domnule președinte Barroso, doamnelor și domnilor,

Dezbaterea stimulantă purtată în cadrul mesei rotunde de astăzi constituie debutul ideal pentru reuniunea noastră. Atât domnul ERNESTO FERRERO, cât și domnul JORDI SAVAL au lansat idei originale, care vor alimenta reflecțiile noastre. În plus, președintele Comisiei, domnul JOSE MANUEL DURAO BARROSO, ne-a făcut onoarea și plăcerea de a se afla alături de noi.

Organizarea acestei conferințe constituie o **mare satisfacție** pentru mine. Era timpul ca traducerea literară să fie pusă în evidență la adevărata sa valoare printr-un eveniment de acest gen. De mai mulți ani și în diferite modalități, Comisia Europeană a încurajat traducerea literară ....și nu doar prin vorbe. Am avut întâlniri cu profesioniști ai domeniului. I-am ascultat. Iar actuala conferință transformă în realitate dorința de a sublinia rolul major pe care traducerea literară îl joacă în deschiderea către ceilalți și către ideile celorlalți....

***

1. Cu permisiunea dumneavoastră, voi face un recurs la memorie. De mai mulți ani, **multilingvismul se bucură de o recunoaștere tot mai mare**. La inițiativa domnului BARROSO, a fost creat un portofoliu special pentru multilingvism. Comisia a dat astfel un puternic mesaj politic, și anume, că limba nu este doar un element esențial al patrimoniului nostru, ci și un atu cultural, social și economic. Obiectivul a fost acela de a pune în aplicare o **politică în sprijinul cetățeanului**. Timp de aproape doi ani și jumătate, activitatea mea a fost o acțiune de **persuadare și de pedagogie**. Și privesc cu satisfacție în urmă, la drumul parcurs în acest interval.

Comisia a adoptat o ambițioasă **comunicare strategică asupra multilingvismului în septembrie 2008**, document redactat pe baza unei ample consultări cu societatea civilă.

Această comunicare abordează marile domenii de care este legat multilingvismul în lumea contemporană: dialogul intercultural, educația, afacerile, migrația, relațiile externe, traducerea și interpretariatul, noile tehnologii etc. Multilingvismul se dovedește a fi un minunat caleidoscop, care reflectă identitatea personală, regională, națională și europeană. Multilingvismul are legătură cu marile teme ale prezentului precum cultura, economia sau integrarea socială și profesională a migranților.

Multilingvismul a ocupat **un loc central în proiectul european** încă de la începuturile Uniunii. Să ne amintim că primul regulament adoptat la nivel comunitar, în 1958, se referea la regimul lingvistic și era atașat principiului egalității și pluralismului limbilor folosite în Uniune. Politica noastră pentru multilingvism este, în fond, însuși simbolul unei **Europe în care se respectă diversitatea**. Esența acțiunii noastre constă în promovarea diversității lingvistice și în încurajarea învățării uneia sau mai multor limbi străine. Promovarea învățării limbii materne și a două limbi străine - **obiectiv adoptat de Consiliul European de la Barcelona din 2002** - reprezintă, mai mult decât oricând, **un țel de urmat și o condiție pentru a ne asigura competitivitatea**.

2. Comunicarea din 2008 are o vocație prospectivă. Totodată, acordă atenție aspectelor concrete, susținerii financiare a proiectelor din domeniu. Implementarea acestei strategii pentru multilingvism se sprijină pe programele noastre europene.

Programul pentru educație și formare profesională 2007-2013 numit "Învățarea de-a lungul vieții" susține acțiuni, inițiative și rețele lingvistice. Acest program sprijină inițiative concrete care corespund priorităților Comunicării noastre.

3. Traducerea ocupă un loc aparte în universul multilingvismului. Prea des uitată sau insuficient prețuită, traducerea constituie **veriga de legătură** dintre culturi și dintre diverse limbi. Traducerea este codul de acces la o veritabilă **comoară a lui Ali Baba**, cuprinzând culturile lumii, inteligența și cunoașterea umană în toată varietatea lor. **Traducerea este o metodă de neînlocuit** pentru schimburi personale, culturale, sociale sau economice.

Lectura a fost o constantă de-a lungul întregii mele vieți, atât în scopuri profesionale, cât și pentru bucuria minții și sufletului meu. Am fost și sunt, în continuare, un fervent cititor de literatură română sau străină, ceea ce m-a sensibilizat în legătură **traducerea literară**. Literatura și traducerea reprezintă o deschidere către lume, facilitând circulația scrierilor, ideilor și culturilor.

Traducerea literară este ea însăși o formă de creație. Este o **artă de bijutier al dialogului între culturi**. Cei mai mari autori ar avea o audiență limitată în absența talentului unic al traducătorilor. Ar fi păcat ca operele unor titani ai literaturii precum ISMAEL KADARE sau IMRE KERTESZ să cunoască doar o difuzare limitată. Fără traducători, cine ar fi avut fi putut citi volumele în idiș scrise de ISAAC BASHEVIS SINGER, laureat al premiului Nobel pentru literatură în 1978?

În cadrul programului nostru "**Cultura 2007-2013**", traducerea literară ocupă un loc aparte; sunt finanțate nu numai proiecte de traduceri literare prezentate de editori, ci și proiecte de schimburi și formare pentru traducători. De la lansarea sa, programul a facilitat traducerea a aproximativ 700 de cărți, ceea ce reprezintă un succes remarcabil! Cu atât mai mult cu cât, printre cei mai activi beneficiari ai susținerii financiare oferite de Uniune, se numără editorii care se dedică limbilor mai puțin difuzate. Se constată astfel, cu claritate, că acest instrument este un prețios sprijin și pentru culturile mai puțin cunoscute, care dispun de fonduri mai reduse pentru a-și difuza produsele de calitate.

***

Astăzi, pentru a răspunde cât mai bine așteptărilor tuturor celor care activează în domeniul traducerii literare, avem nevoie de ideile dumneavoastră și... de întreaga dumneavoastră inventivitate, în acest **An European al Creativității și Inovației**.

Un proces de reflecție asupra traducerii literare și a rolului acesteia în Europa a fost lansat în luna noiembrie 2008. Încă de la început, președintele Barroso ne-a fost alături în această inițiativă. Acum, trebuie să vedem unde am ajuns, să ne cuantificăm atuurile, să estimăm dificultățile cu care ne confruntăm și să ne gândim la ceea ce vrem să facem în viitor.

În pofida dificultăților pe care le cunoaște traducerea literară, se conturează noi perspective pentru consolidarea acestei profesii. Numeroasele întâlniri pe care le-am avut cu profesioniști în traducere mi-au dovedit că ideile novatoare și creatoare nu lipsesc!

Conferința noastră de astăzi oferă posibilități extraordinare pentru întâlniri și schimburi de idei. Sunt convins că ea ne va oferi ocazia de a examina împreună căile posibile de susținere activă și fructuoasă a traducerii literare.

Urez succes lucrărilor conferinței !

Vă mulțumesc.